

*МАТЕРІАЛИ
VI Міжнародної науково-практичної
конференції*

**МИСТЕЦЬКА ОСВІТА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ
СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ
XXI СТОЛІТТЯ**

Збірник тез доповідей

**м. Мукачево, Україна
20-21 квітня 2023 року**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
MUKACHEVO STATE UNIVERSITY
ЛЬВІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА МУЗИЧНА АКАДЕМІЯ ІМЕНІ М.В.ЛИСЕНКА
LVIV NATIONAL MUSIC ACADEMY NAMED AFTER MYKOLA LYSENKO
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В.СТЕФАНИКА
VASYL STEFANYK PRECARPATHIAN NATIONAL UNIVERSITY
ГУМАНІСТИЧНО-ПРИРОДНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯНА ДЛУГОША В ЧЕНСТОХОВІ (РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА)
JAN DLUGOSZ UNIVERSITY IN CZESTOCHOWA (POLAND)
ІНСТИТУТ СЛАВІСТИКИ ІМ. ЯНА СТАНІСЛАВА СЛОВАЦЬКОЇ АКАДЕМІЇ НАУК
JAN STANISLAV INSTITUTE OF SLAVISTICS OF THE SLOVAK ACADEMY OF SCIENCES
ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ ІМ. БЕНІ ЕґРЕШІ (УГОРЩИНА)
BENI EHRESHI INSTITUTE OF ARTS (HUNGARY)**

**МАТЕРІАЛИ
VI Міжнародної науково-практичної
конференції**

**МИСТЕЦЬКА ОСВІТА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ
СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ
XXI СТОЛІТТЯ**

Мукачево-2023

ЗМІСТ

Розділ 1

МИСТЕЦТВО І ОСОБИСТІТЬ: МИНУЛЕ ТА СУЧАСНІСТЬ

Erik Kolesár, Ľudmila Kolesárová SKLADBY EUGENA SUCHOŇA PRE ŽIAKOV ZÁKLADNEJ UMELECKEJ ŠKOLY.....	11
Баяр Олександра Павлівна ТИПОЛОГІЯ І СПЕЦИФІКА ЕСТРАДНОГО ВОКАЛЬНОГО ВИКОНАВСТВА	14
Баяновська Марія Романівна МУЗИКА ЯК ДУХОВНО-МОРАЛЬНА Й ЕСТЕТИЧНА ЦІННІСТЬ У ЖИТТІ І ДІЯЛЬНОСТІ ОЛЕКСАНДРА ВАСИЛЬОВИЧА ДУХНОВИЧА	17
Булда Марина Володимирівна ОРИГІНАЛЬНИЙ ДИТЯЧИЙ РЕПЕРТУАР ДЛЯ АКОРДЕОНА ПОЛЬСЬКОГО КОМПОЗИТОРА АНДЖЕЯ КШАНОВСЬКОГО	23
Габель Оксана Іванівна, Веклюк Вікторія Романівна ВТІЛЕННЯ ЖАНРОВОЇ СТИЛІСТИКИ ХУДОЖНЬОГО ВОКАЛІЗУ В ТВОРАХ УКРАЇНСЬКИХ КОМПОЗИТОРІВ	27
Жишкович Мирослава Андріївна ІНДИВІДУАЛЬНО-АВТОРСЬКА ОСОБИСТІТЬ: ОКРЕСЛЕННЯ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ МУЗИКИ	30
Кіш Естер Іванівна НІМЕЦЬКЕ ВІОЛОНЧЕЛЬНЕ МИСТЕЦТВО: ПРЕДСТАВНИКИ ТА ШКОЛИ	33
Короленко Олена Олександрівна МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЕРІХА ТА ЕЛЬМИ ДОФЛАЙН	36
Коцан Олеся Михайлівна ФЕНОМЕН ЗАКАРПАТСЬКОЇ ФОРТЕПІАННОЇ ШКОЛИ У ВИКОНАВСЬКО-ПЕДАГОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ МАРІАНИ СОКАЧ ..	40

музикантська та творча ідентичність = індивідуально-авторська ідентичність майбутнього викладача музики».

Джерела

1. Морін, А.Дж.С., Скалас, Л.Ф., Віспоел, В., Марш, Х.В., і Вен, З. (2016). Інвентар музичного самосприйняття: Розвиток короткої форми. *Психологія музики*, 44 (5), 915-934. <https://doi.org/10.1177/0305735615592690>
2. Гіетанен, Л., і Руїсмьякі, Х. (2021). Формування підприємницької ідентичності через формування музичної ідентичності. *Дослідження музичної освіти*, 23 (4), 443-453. <https://doi.org/10.1080/14613808.2021.1949273>
3. Вестерлунд Х., Партті Х. та Карлсен С. (2017). Формування ідентичності та діяльності в різноманітному музичному класі. У R. MacDonald, DJ Hargreaves, & D. Miell (Eds.), *Handbook of musical identities* (стор. 493-509). Оксфорд, Великобританія: Oxford University Press.
4. Лупак, Н.М., Копотун, І.М., Хамза, А.В., Албул, С.В., Панова, С.О. (2020). Створення кластерів та інструментів підвищення професійної компетентності майбутніх вихователів. *European Journal of Educational Research*, 9 (2), 709-716. <https://doi.org/10.12973/eu-jer.9.2.709>
5. Лунга, УУ (2020). Криза ідентичності. У: УУ Plunga, *Гуманітаризм і безпека, біда і надія в центрі Африки* (стор. 43-65). Cham, Швейцарія: Palgrave Macmillan.

УДК 78.09:780.614.334(430)(043.2)

Кіш Естер Іванівна,
Мукачівський державний університет
м. Мукачево, Україна

НІМЕЦЬКЕ ВІОЛОНЧЕЛЬНЕ МИСТЕЦТВО: ПРЕДСТАВНИКИ ТА ШКОЛИ

Засновником німецької віолончельної школи вважається Бернгард Ромберг (1767-1841). Він був першим віолончелістом який отримав світове визнання. У добу класицизму було становлення та розквіт композиторської і виконавської діяльності Б. Ромберга. Деякий час він працював

професором у Паризькій консерваторії та Берліні, також проводив приватні уроки гри на віолончелі. Ромберг вдосконалив конструкцію віолончелі, та техніку гри на ній, здійснив реформу нотного запису, залишив тільки три ключі: басовий, теноровий і скрипковий (у XVIII ст. використовували аж до шести ключів). Для того щоб дітям легше було грати на інструменті, він запропонував спростити деякі елементи конструкції інструменту неповного (половинного або 3/4) розміру. Ромберг досягнув розширення виразно-технічних засобів віолончелі за рахунок розвитку техніки грифа. Техніка гри, яка узагальнена Б.Ромбергом у його «Школі» (1840), стала основою віолончельної педагогічної практики у XIX ст., а його твори (концерти, концертно, сонати, фантазії та ін.) і в нас час використовуються в педагогічній діяльності.

На початку XIX ст. основоположником німецької віолончельної школи у Дрездені став відомий композитор, віолончеліст та педагог Фрідріх Дотцауер (1783-1860). З 1806р. навчався у Б. Ромберга, який вплинув на його творчість. Раціональний підхід у формуванні виконавських навичок і розвитку техніки гри на віолончелі засвідчують його етюди, які розташовані поступово, від простішого матеріалу- до складнішого. Педагогічний досвід Ю. Дотцауер зафіксував у методичних збірках: «Віолончельна школа» (ор. 165, 1832), «18 етюдів складності, що зростає» (ор. 120), «24 щоденних вправи для оволодіння віртуозністю» (ор. 155), «Школа флажолетів» (ор. 147), «Практична школа віолончельної гри» (ор. 155) тощо.

Продовжувати традиції віолончельної школи у Дрездені до середини XIX ст. став німецький віолончеліст і композитор, учень та послідовник Ф. Дотцауера – Фрідріх Куммер (1797-1879). З 1856 р. його педагогічна праця засновувалася на принципі поєднання технічного розвитку з художнім. [1] У постановці гри на віолончелі він зобов'язував досягнення природності і вільності, свободи рухів. Основою науково-

теоретичних методичних порад Ф.Куммера є його погляд як віолончелиста-інтерпретатора на задачі, що стоять перед віртуозом: «Вище покликання віртуоза у тому, що своїм виконанням він повинен вдихнути життя і душу в тіло, створене композитором із звуків». Судячи зі «Школи для віолончелі», виданій у 1839 році, автор головною метою навчання гри на віолончелі вважає досягнення повнозвучного, потужного, але не жорсткого тону, використовуючи виразні засоби віолончелі, також «слід уникати перевантаження прикрасами, використання таких засобів виразності, як вібрація, portamento, rubato». Ф. Куммер створив нову форму навчального матеріалу – «Repertorium und Orchesterstudien» (оркестрові труднощі), які в другій половині XIX ст. стали популярними.

Наступним у становленні віолончельної школи був гамбурзький віолончеліст Себастьян Лі (1805–1887). У Парижі в Grand Opera був солістом оркестра та паралельно проводив викладацьку діяльність, після чого повернувся до Гамбурга. У 1845р. С. Лі написав віолончельну «Школу» яку присвятив професору Паризької консерваторії Л. П. Норблену. Також у нього є етюди та дуети які і в нас час застосовуються у навчальному процесі.

Продовжувати традиції віолончельного мистецтва став німецький віолончеліст-концентрант Георг Гольтерман (1824-1898). Віолончельна техніка здобула подальшої розробки й систематизації у 8 концертах та інших творах Г. Гольтермана. Деяка частина композиторського доробку Г. Гольтермана втратила своє значення через салонний характер музики, але концерти та віртуозні п'єси такі як «В непогоду», «Етюд-каприс», «На полюванні», «Капричіо», «Обіцянка», «Романс» збереглися та виконуються у наш час.

Наступним продовжив традиції віолончельного мистецтва дрезденської школи у другій половині XIX ст. став композитор, віолончеліст-концентрат і педагог Фрідріх Грюцмахер (1832-1903). У 1849 р. в Лейпцигу його запросили стати першим віолончелістом в оркестр

Гевандхауса та педагогом по класу віолончелі в консерваторії. У 1860 р. став солістом придворного оркестру та професором консерваторії у Дрездені, де залишився до кінця свого життя. Заслугою Грюцмахера стало те, що він створив керівництво для вищого курсу навчання «Вища школа віолончельної гри» (1891) та виховання багатьох видатних віолончелістів (серед яких його брат Леопольд, а також Ф. Гільперт, Е. Хегар, Г. Беккер, В. Фитценгаген, Б. Вільферт, О. Брюкнер, Й. Клінгенберг та ін.) [2, 73]. Він став одним із перших композиторів які почали відроджувати старовинну музику. Завдяки редакторській роботі Грюцмахера у віолончельному репертуарі збереглися твори Й. С. Баха, Г. Ф. Генделя, Дж. Тартіні, Л. Боккеріні, Й. Гайдна, що існували в рукописах. Він прагнув трактувати сюїти Й.С.Баха як концертний а не навчальний матеріал.

Отже, починаючи з XVIII ст. німецька віолончельна школа отримує світове визнання. Починаючи з Б. Ромберга, Ф.Дотцауера, Ф.Кумерра, С. Лі, Г.Гольтермана, Ф.Грюцмахера до XIX ст. віолончельне мистецтво досягло неймовірних висот.

Джерела

1. Зав'ялова О. К. Віолончель у камерно-ансамблевій культурі України / О. К. Зав'ялова : Монографія. — К. : ІМФЕ ім. М. Т. Рильського

УДК 37.091.12:78.071.2

Короленко Олена Олександрівна,
Мукачівський державний університет
м. Мукачево, Україна

МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЕРІХА ТА ЕЛЬМИ ДОФЛАЙН

Історія європейського скрипкового виконавства обчислюється не одним століттям. Мистецтво гри на скрипці зародилось в Італії орієнтовно у XVI столітті і було безпосередньо пов'язане зі становленням скрипки, як

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>